



GRUE
kommune

livskraftig og levende

Kommunedirektørens forslag:

**Kommuneplanens handlingsdel
2022-2025**



Kirkenær, 1. november 2021

Innhold

1	INNLEDNING	4
1.1	Oppbygging	4
1.2	Kommuneplanen	4
1.3	Statsbudsjettet.....	4
1.4	Lokale forhold	4
1.5	Risikovurdering	5
1.6	Styring og ledelse	5
2	HANDLINGSDEL.....	6
2.1	FNs bærekraftsmål og kommuneplanen.....	6
2.2	Oppfølging av fokusområdene	6
2.2.1	Bo og leve.....	6
2.2.2	Arbeid og kompetanse	7
2.2.3	Innovasjon og endring	7
2.3	Styringskort kommunale tjenester.....	9
2.3.1	Overordnet styringskort.....	9
2.3.2	Kommunedirektør, politisk styring og stab	10
2.3.3	Samfunn.....	12
2.3.4	Oppvekst.....	14
2.3.5	Hjemmebaserte tjenester	16
2.3.6	Sykehjem	18
2.3.7	Tilrettelagte tjenester	20
2.3.8	NAV	22
2.4	Budsjett og økonomiplan.....	24
2.4.1	Driftsbudsjett	24
2.4.2	Investeringsbudsjett.....	27
3	BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER.....	30
3.1	Det økonomiske opplegget for kommunene i 2022 - Statsbudsjettet	30
3.2	Utslag og forutsetninger på kommunenivå.....	32
3.3	Endringer/skjerpelser i ny kommunelov	34
3.4	Omstillingsnivå	34
3.5	Vurdering av den økonomiske utviklingen	35
3.6	Økonomisk risiko	37
3.7	Omstillingsnivå, budsjettert resultat og tiltak.....	38

3.8	Betalingssatser og gebyrer.....	39
3.9	Interkommunale samarbeid	39
4	KOMMUNESTYRETS VEDTAK	40

1 INNLEDNING

1.1 Oppbygging

Denne handlingsplanen viser hvordan kommuneplanen skal følges opp neste år og den kommende fireårsperioden, og inkluderer budsjett og økonomiplan (hjemlet i plan- og bygningsloven § 44).

Dokumentet er bygget opp slik:

- 1 – Innledning
- 2 – Handlingsdel (fokusområder, styringskort, budsjett og økonomiplan)
- 3 – Budsjettforutsetninger og rammebetingelser
- 4 – Skjema (drift og investering, rammedeling, tiltaksliste)
- 5 – Kommunestyrets vedtak

1.2 Kommuneplanen

Plan og bygningsloven setter krav til kommunene om å ha en planstrategi (§ 10-1) som viser gjeldende og kommende planverk som kommunen styrer etter. Den overordnede planen her er kommuneplanen (§ 11-1), som består av en *samfunnsdel* (vedtatt 2020) og en *arealdel* (fra 2013, arbeidet med ny er igangsatt).

1.3 Statsbudsjettet

I statsbudsjettet er det lagt opp til en nominell vekst fra 2021 til 2022 på 1,5 % for kommunesektoren. Beregnet lønns- og prisvekst er 2,5 %. Grue er i nedre sjikt i Innlandet med en nominell vekst på kun 0,7 %, noe som gjør at inntektene reelt sett synker betydelig.

Rammetilskuddet for Grue utgjør 159 mill. kr., og består av innbyggertilskudd (150,8 mill. kr.), distriktstilskudd Sør-Norge (6,7 mill. kr.), samt skjønnstilskudd (1,5 mill. kr.).

1.4 Lokale forhold

Grue er en kommune med mange gode kvaliteter. Samhold, dugnadsånd, levekraftige bygder, et sentrum med muligheter, allsidig næringsliv med tungt innslag av industri, samt fantastiske naturområder med Finnskogen som merkevare, er bare noen av disse. Mulighetene til «det gode liv» i Grue gir bolyst, og en aktiv næringspolitikk bidrar til å både ta vare på og skape nye arbeidsplasser. Kommunen forvalter også betydelige verdier i skog, bygningsmasse og tomter, som med god forvaltning vil kunne bidra til inntekter og verdiskaping for kommunen framover.

De største utfordringene for Grue vil i økonomiplanperioden være nedgang i folketallet, endring i befolknings-sammensetning (flere eldre, færre yrkesaktive og færre barn), en utfordrende folkehelseprofil, og en anstrengt økonomisk situasjon. Samtidig eksisterer et betydelig etterslep på vedlikehold, og flere store investeringsbehov.

I løpet av økonomiplanperioden må driftsutgiftene reduseres, og tilpasses synkende inntektsnivå. Samtidig må det omstilles slik at nye oppgaver og krav til kommunen blir ivarettatt, hvor barnevernreformen kan trekkes fram fordi den stiller betydelig større krav til helhetlig og forebyggende innsats. Det blir nødvendig å inngå interkommunale samarbeid og arbeide for ressurseffektiv drift av disse, for å redusere sårbarhet og risiko, og opprettholde god kvalitet i tjenestene. Det blir også nødvendig å redusere tjenestetilbudet på flere områder. I tillegg må investeringer begrenses for å unngå økt lånegjeld som belaster driftsbudsjettet.

Kommunen har en viktig rolle som samfunnsutvikler, som best kan ivaretas i et likeverdig og samskapende fellesskap med hele lokalsamfunnet. Å få til samarbeidsformer som gjør at problemer identifiseres og løsninger utformes i gode samskapingsprosesser vil være viktig for at Grue skal være et godt sted å leve, besøke og drive næring.

1.5 Risikovurdering

Kommuneloven pålegger kommunene å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid (§ 14-1). Kommunedirektøren vurderer at det økonomiske handlingsrommet er sterkt begrenset i økonomiplanperioden. Dette kan vurderes ut fra tre sentrale faktorer:

1 – Driftsresultat	
Situasjon	Tilråding
Forventes svakere årsresultat enn faglig TBU anbefalte minimum 1,75 % av netto driftsresultat.	<ul style="list-style-type: none">- Budsjett og omstillingstiltak må konkretiseres slik at risiko for merforbruk eller manglende innsparing reduseres.- Det bør budsjetteres med avsetning iht. faglig anbefaling.

2 – Disponible frie fondsmidler	
Situasjon	Tilråding
Ikke avsatt som planlagt og størrelsen er lavere enn faglig TBU anbefalte 10 % av brutto driftsinntekter.	<ul style="list-style-type: none">- Fondets størrelse bør økes gradvis over flere år til minst 5 %.- Tiltak finansiert av frie fondsmidler bør ikke bindes opp i ordinær drift.

3 – Lånegjeld	
Situasjon	Tilråding
Gjelden er større enn faglig TBU anbefalte mindre enn 50 % av brutto driftsinntekter.	<ul style="list-style-type: none">- Årlige låneopptak bør begrenses til 10 millioner kroner for å gradvis redusere gjeld.- Investeringer ut over dette bør kun vurderes om det kan gi økte inntekter minimum tilsvarende avdragene.

For å gjennomføre nødvendig omstilling er ulike salderingstiltak konkretisert og lagt inn i budsjettet og økonomiplanen i perioden. Uforutsette forhold som f.eks. økning i ressurskrevende brukere eller annet kan gi økte kostnader i løpet av økonomiplanperioden som vil kunne bli krevende å håndtere innenfor avsatt driftsbudsjett.

Konklusjon

Kommunedirektøren vurderer på bakgrunn av dette at budsjettet og økonomiplanen innebærer høy risiko for merforbruk. Det er sannsynlig at merforbruk i driften må inndeckes av frie fondsmidler, og middels risiko for at fondsmidlene kan bli tømt og kommunen ende i det nasjonale registeret for betinget godkjenning og kontroll (ROBEK).

Framlagt handlingsdel med budsjett og økonomiplan vurderes allikevel å være forsvarlig, forutsatt at omstillingstiltak som medfører reduserte driftsutgifter gjennomføres i det omfang som det legges opp til, samt at investeringsgraden og gjeldsbyrden ikke øker ut over tilrådingen.

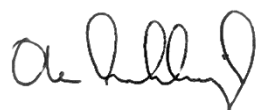
1.6 Styring og ledelse

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har delegert myndighet til folkevalgte organer og kommunedirektøren i eget reglement om delegering og innstilling.

Kommunedirektøren vil følge opp handlingsdelen i tråd med dette, og har videre delegert fullmakter internt i administrasjonen for å ivareta ansvaret på de enkelte tjenesteområdene.

Kommunen har et etablert system for virksomhetsstyring basert på prinsipper fra balansert målstyring. Systemet sørger for behovsvis, tertialvis og årsvis rapportering til kommunestyret på oppfølging av denne handlingsdelen til kommuneplanen.

Grue, 1. november 2021



Ole Frode Mikkelsgård
kommunedirektør

2 HANDLINGSDEL

2.1 FNs bærekraftsmål og kommuneplanen



FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De ulike bærekraftsmålene er koblet til satsinger i kommuneplanen, og Grue kommune vil dermed prioritere oppfølging av følgende bærekraftsmål:

- Mål 3. God helse
- Mål 4. God utdanning
- Mål 6. Rent vann
- Mål 7. Ren energi for alle
- Mål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Mål 9. Innovasjon og infrastruktur
- Mål 11. Bærekraftige byer og samfunn
- Mål 12. Ansvarlig forbruk og produksjon
- Mål 13. Stoppe klimaendringene
- Mål 17. Samarbeid for å nå målene.

Visjonen for kommunen er forankret i kommuneplanen som følger:

Livskraftig og levende

Kommuneplanen inneholder tre fokusområder:

1. Bo og leve
2. Arbeid og kompetanse
3. Innovasjon og endring.

I kommuneplanen er det også identifisert fire gjennomgående temaer som framheves som viktige for alle fokusområdene, dette er:

- Energi, klima og miljø
- Digitalisering
- Folkehelse
- Læring

2.2 Oppfølging av fokusområdene

2.2.1 Bo og leve

Grue kommune skal være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggere, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.

Kommunen som organisasjon er sammensatt og favner et bredt spekter av tjenester. I et fremtidsperspektiv er vi avhengig av å etablere arenaer og metoder for samskaping på tvers av sektorer, i samarbeid med lag og foreninger og i møte med innbyggerne.

Kommunens ansvar som tilrettelegger og tjenesteyter skal bestå, men samtidig skal det arbeides ut fra en ambisjon om å bli en samskapende kommune.

Kommuneorganisasjonen må fremstå som imøtekommende og åpen overfor sine innbyggere. Sammen skal vi skape innsikt i og forståelse for hvordan vi i fellesskap kan skape et bærekraftig samfunn. Tiltak som fører til økt livsmestring og til mestring og utvikling generelt sett, vil være viktig i en slik sammenheng.

Et vellykket resultat av en slik prosess vil styrke inkludering og likeverd i befolkningen. I et fremtidsperspektiv er målet at begreper som ressursfattige og ressursrike kan erstattes med våre felles ressurser.

Innsatsen på fokusområdet i 2021 og videre i økonomiplanperioden vil bl.a. bestå av:

- Utbygging av høyhastighets nettilgang
- Oppfølging av boligpolitisk handlingsplan
- Økt kvalitet i skolen gjennom deltakelse i oppfølgingsordningen
- Styrket barnehage gjennom samordning av ressursene og videreutvikling av tilbudet
- Styrke kulturtilbudet gjennom meråpent bibliotek
- Samskape med barn- og unge for å sikre at alle har et aktivitetstilbud
- Legge til rette for samhandling og samskaping som stimulerer til levende grender

2.2.2 Arbeid og kompetanse

Grue kommune skal være en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og ha en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.

Grue kommune skal gjennom å fullføre Kompetanseløftet og Kultur for læring. Målet er å sikre gode læringsmiljøer for barn og unge for trivsel og et høyest mulig læringsutbytte.

Videre skal Grue kommune satse på lærlinger gjennom å øke andelen kommunale læreplaner og samarbeide med det øvrige næringslivet om et lærlingsløft.

Sammen med de øvrige kommunene i Kongsvingerregionen skal Grue jobbe aktivt med næringsutvikling, relevante utdanningstilbud, og å synliggjøre regionen som en attraktiv bo- og arbeidsregion, med muligheter for utvikling.

Det er viktig for regionen å få et forskningscenter, som vil styrke innovasjonskapasiteten.

Et godt og bærekraftig kollektivtilbud er viktig for kommunen og regionen med tanke på å være en attraktiv bo- og arbeidsregion.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Videreføring og videreutvikling av næringsarbeidet gjennom regional næringsstrategi og kommunal næringsplan
- Bruk av kommunalt næringsfond for å stimulere til næringsutvikling, med særlig vekt på å motvirke effekter av koronapandemien
- Planlegge og stimulere til bedre tilbud om ladestasjoner for el-kjøretøy
- Redusert sykefravær og økt heltidskultur i kommuneorganisasjonen.

2.2.3 Innovasjon og endring

Kommunen har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.

Grue kommune har en presset økonomi og store demografiske utfordringer. Frem mot 2030 vil alle aldersgrupper reduseres, med unntak av 67 år og eldre som øker. Redusert handlingsrom medfører at kommunen må legge til rette for nytenking, effektivisere og endre driften i årene som kommer for å møte disse utfordringene.

Konkrete tiltak som det skal satses på i perioden inkluderer:

- Aktiv deltakelse i prosjektet «Kommunen som samfunnsutvikler», i den hensikt å styrke samskapingen mellom kommune, næringsliv, frivillighet og innbyggerne, herunder skape gode møteplasser.
- Utarbeide en plan for bruk av digitale tjenester og ny teknologi, samt heve innbyggernes og ansattes digitale kompetanse.
- Videreføring av regional miljø- og klimastrategi samt kommunal energi- og klimaplan, herunder fortsatt fokus på redusert energiforbruk i kommunale bygg.
- Arbeide målbevisst for å sikre bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre.

2.3 Styringskort kommunale tjenester

2.3.1 Overordnet styringskort

<i>- Levende og livskraftig</i>	Resultat 2019	Resultat 2020	Prognose 2021	Mål 2022
BO OG LEVE				
Hovedmål: Å være en attraktiv og aktiv kommune hvor innbyggerne, næringsliv, lag og foreninger involveres og engasjeres for å samskape et bærekraftig, inkluderende og levende samfunn.				
Måleindikator: Kommunens plassering på kommunebarometerets totaltabell	186	50	-	100
Måleindikator: Nyfødte	27	25	-	30
Måleindikator: Nettoflytting	12	-18	-	30
ARBEID OG KOMPETANSE				
Hovedmål: Grue er en attraktiv kommune for tjeneste- og næringsutvikling, og har en lærings- og innovasjonskultur som er framtidsrettet og bærekraftig.				
Måleindikator: Arbeidsledighet	2,6	6,1	-	< 3,5
Måleindikator: Lærlinger i kommunal sektor	5	5	5	5
Måleindikator: Andel mottakere av uføreytelser alder 18 – 44 år (kilde: Kommunehelse statistikkbank).	6,2	6,8	-	< 5,0 Innlandet 4,4/ Nasjonalt 3,1
INNOVASJON OG ENDRING				
Hovedmål: Gruesamfunnet har en levende innovasjons- og endringskultur, en digital infrastruktur av høy kvalitet og et attraktivt, inkluderende og bærekraftig næringsliv som evner å håndtere framtidens utfordringer og muligheter.				
Måleindikator: Andel sysselsatte i befolkningen (15-74 år)	58,3	57,7	-	58,0
Måleindikator: Bærekraftig kommuneøkonomi:				
- Netto driftsresultat				1,75
- Disposisjonsfond (% av driftsinntekter)				5
- Netto lånegjeld (% av driftsinntekter)				72

2.3.2 Kommunedirektør, politisk styring og stab

Dette strategiske området inneholder politikk, kommunedirektør og de tre stabene; utvikling, økonomi og HR.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Kommunebarometeret	Rangering totaltabellen justert for økonomiske forutsetninger	186	50	-	100
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	4,3	4,3	-	< 4,5
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik (MNOK)	6 859	-1 214	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Kom.dir.,pol.styr.,stab (i tusen kr.)	49 120	51 806	49 814	47 783	47 333

Risikovurdering ¹							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	4	12	Overordnet utviklingsprosess (struktur- og kulturutvikling), videreutvikle kvalitetssystem og internkontroll, herunder virksomhetsstyring. Etterlevelse av eierskapsstyring i interkommunale samarbeid.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	3	3	9	Tett lederoppfølging, fokus på HMS i møter og aktiviteter, tidlig tilrettelegging.	2	2	4
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Videreutvikling av systemet for økonomistyring og oppfølging, herunder kompetanseutvikling for ledere og mellomledere/innkjøpere.	3	2	6

Mål		
Hovedmål: En kvalitativt god og tilpasset tjenesteproduksjon som imøtekommer framtidige utfordringer.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Gode politiske prosesser som leder fram til klare politiske vedtak og oppfølging av disse.	Avholdelse av møter i henhold til møteplanen (ev. med justerte datoer)	100 %
Aktiv regional deltakelse og eierskap i interkommunalt samarbeid.	Videreføring (ev. med revidering) av eksisterende samarbeidsavtaler	100 %
Organisasjonskultur for utvikling, omstilling og læring.	Andelen enheter som følger opp 10-faktorundersøkelsen med tiltak	100 %
Kontinuerlig kvalitetsutvikling for styrking av tjenestekvalitet.	Andel avvik med igangsatt behandling innen èn uke etter registrering	90 %

¹ Forklaring på risikovurderingsskjema (gjelder alle områder):

Sannsynlighet (S): 1 Lite sannsynlig, 2 Mindre, 3 Sannsynlig, 4 Meget, 5 Svært

Konsekvens (S): 1 Lite konsekvens, 2 Mindre, 3 Middels, 4 Stor, 5 Svært stor (katastrofal)

Produkt (P): S x K

Restrisiko (R): S (etter risikoreducerende tiltak) x K (etter risikoreducerende tiltak)

Fargekoder P og R: Grønn = Ivaretatt, Gul = Må følges opp særskilt, Rødt = Må utarbeide ytterligere tiltak

Prioriteringer kommunedirektør, politisk styring og stab

Politikk

Politisk nivå vil videreføre organisering med tre hovedutvalg i tillegg til lovpålagte utvalg, og vedtar selv møtstruktur, mål og tiltak med kommuneplanens samfunnsdel som overordnet styringsdokument.

Kommunedirektør

Følger opp overordnet utviklingsprosess for kommunen. Strukturutvikling med vekt på kvalitetssystem og internkontroll, kulturutvikling med vekt på verdiprosess og kompetansebygging.

Utvikling

Utviklingsavdelingen har sammensatt og bred kompetanse. Avdelingens ansvarsområde favner vidt og omfatter bl.a. fag- og utviklingsrådgivning, barnehagemyndighet, folkehelse, samfunnsplanlegging, IKT, kommunikasjon, beredskap, næring, miljørettet helsevern, smittevern, salg/skjenkesaker, legetjeneste. Utover ivaretagelse av rene driftsoppgaver skal avdelingen jobbe tett med driftsenhetene og være pådriver for innovasjon og tjenesteutvikling, og yte bistand til prosjektledelse, strategi og utviklingsoppgaver.

Oppgaver som vil få spesielt fokus i 2022 er:

- Prosessledelse for revidering av kommuneplanens arealdel
- Prosjektledelse hovedprosjekt Sykehjem
- Videre arbeid med pilotprosjektet «Kommunen som samfunnsutvikler» med fokus på å bli en samskapende kommune
- Realisere tiltak i stedsutviklingsprosjektet på Svullrya
- Prosjektledelse «Markering av Grue kirkebrann»
- Lede prosessen med å utarbeide reguleringsplan for Norsk Skogfinsk Museum
- Prosjekt «Unge ut i arbeid».
- Følge opp videre samarbeid med Puck kommune i Polen
- Bistå i arbeidet med velferdsteknologiutvikling
- Bistå i skoleutvikling og arbeid med Oppfølgingsordningen
- Utbygging av Solungen barnehage – fremdrift og godkjenning
- Følge opp tiltak under «Leve hele livet»
- Videreutvikle samarbeidet rundt Miljørettet helsevern
- Fiberutbygging
- Oppfølging av regional næringsstrategi og kommunal næringsplan
- Deltagelse i CORA – prosjektet, COnnecting Remote Areas with digital infrastructure and services.
- Innføring av porteføljestyling
- Utrede og styrke prehospitaltjenester i kommunen (ambulansetjeneste)

Økonomi

Økonomiavdelingen vil videreutvikle igangsatte prosesser med utvikling av systemer og rutiner, samt delta i prosessen med å etablere samarbeidsavtale om interkommunalt økonomikontor med Våler og Åsnes kommuner.

HR

Høsten 2020 ble det etablert HR-avdeling med medarbeidere innenfor lønn, personal og arkiv. Med denne satsningen ønsker en å drive helhetlig organisasjonsutvikling. I 2022 vil HR-avdelingen videreføre arbeidet som er startet opp i 2021 i forhold til heltidskultur, nærværarbeid og sykefraværsoppfølging, implementering av det nye kvalitetssystemet, lederprogram og lederplattform, kompetanseutvikling, fortsette å utvikle og styrke arbeidet på HR-feltet for øvrig, samt bidra i relevante prosjekter/utviklingsarbeid. Videre ønsker en å ha fokus på de digitale verktøyene Grue kommune har innenfor området, og optimalisere bruken av disse, herunder bl.a. sak- og arkivsystemet Websak 8+ og Visma-programmene knyttet til HR.

2.3.3 Samfunn

Enhet samfunn har avdelingene landbruk, kommunalteknikk, service og kjøkken. Landbruk består av jordbruk og skogbruk. Eiendomsforvaltningen er en del av kommunalteknikk. Service omfatter renhold, vaskeri, servicetorg og kultur med bibliotek. Kjøkken driver institusjonskjøkken og kantine.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Kommunebarometeret	Miljø og ressurser	215	79	75	75
Kommunebarometeret	Saksbehandling	-	64	145	64
Kommunebarometeret	Vann og avløp	117	376	218	150
Medarbeiderperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	3,2	7,3	5,3	≤6
Ressursperspektiv		Res 18	Res 19	Res 20	Mål 21
Drift i balanse	Budsjettavvik (i tusen kr)	-1 219	-1 522	-1 292	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Samfunn og næring (i tusen kr.)	21 403	20 914	23 312	20 912	20 362

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	3	9	Oppfølging av kvalitetssystemet. Samarbeid på tvers. Kompetanseutvikling. Innføring av ny teknologi/digitale løsninger.	2	2	4
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	2	2	4	Oppfølging av 10-faktor. Aktiv tilrettelegging og tett sykefraværsoppfølging.	2	2	4
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	9	Eierskapsmelding. Styrking av planverk. Koordinering av ressurser. Utleie/salg/avvirkning.	2	3	6

Mål		
Hovedmål:		
Sikre god og effektiv landbruks- arealbruks- og byggesaksbehandling i kommunen.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Følge opp eierrollen i interkommunalt samarbeid.	Antall revideringer av Eiermelding i løpet av 4-årsperioden	4

Prioriteringer samfunn

LANDBRUK

Jordbruk

Videreføre det store arbeidet med driftsutbygging i jordbruket de tre siste årene, både når det gjelder tradisjonelt landbruk og tilleggsnæringer. Dette har ført til stor aktivitet både innen tradisjonelt landbruk og ført til at Grue kommune har fått tre godkjente inn på Tunet tilbydere siden 2018.

Opprettholde den gode kontakten vi har opparbeidet oss med Innovasjon Norge Innlandet. Delta i prosjektet "Potet i Solør", i samarbeid med influenser Mariann Tveter i Heimkunnskap.no

Skogbruk

Det skal det fortsatt settes fokus på skogkulturarbeidet i kommunen, spesielt ungskogpleie.

Prioritere arbeid med tilskudds- (skogkultur og skogsbilveg) og skogfondsforvaltning. Det skal arbeides for et godt internt samarbeid om den kommunale skogforvaltningen.

TEKNIKK

Fokus på tverrfaglig samarbeid, korrekt balanse mellom kompetanse, oppgaver og kapasitet. Legge til rette for kompetanseheving. Sørge for tidsriktig informasjon av endringer og tjenester som berøre innbyggere i Grue kommune. Leverer tjenester og varer, være imøtekommen som bygger på REAL.

Kommunalteknikk

Tilrettelegge for en effektiv og riktig saksbehandling i saker sortert under plan- og bygningsloven.

Jobbe for at samfunn og kommunalteknikk skal være aktive innen samfunnsutviklingen i Grue.

Økt kontrollvirksomhet og oppfølging av fattede vedtak.

Eiendom

Oppfølging og gjennomføring av planverk, herunder boligsosial handlingsplan. Planen gir føringer på avhending av uhensiktsmessige boliger og bygging av nye tilrettelagte for vanskeligstilte på boligmarkedet. Nøye oppfølging og reduksjon av energiforbruk i kommunale formålsbygg.

Arbeide for å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet på kommunale bygg.

SERVICE

Renhold

Slutføre arbeidet med å implementere kvalitetsstandarden NS-Insta 800 i alle kommunale bygg.

Fortsette det gode arbeidet med trivsel og motivasjon på arbeidsplassen.

Servicetorg

Skal være kommunens førstelinje, som på en positiv og kunnskapsrik måte skal ta imot og tjene besøkende publikum og alle henvendelser. Innføre større grad av digitalisering.

Kultur

Opprettholde fokuset med å utvikle fritidstilbud og følge opp vedtatte relevante planer. Samarbeide på tvers av fagområder og med lokale frivillige lag og foreninger for å kunne tilby et godt og variert fritidstilbud til alle, både innen fysisk aktivitet og annen trivselsskapende aktivitet.

Bibliotek

Fortsette det nære samarbeid med skole og barnehage. Tilrettelegge for aktiviteter og arrangementer i samarbeid med eksterne aktører, som Bibliotekets venner og Litteraturfestivalen i Grue. Etablere meråpent bibliotek i den hensikt å skape et bredere og mer tilgjengelig tilbud som kan styrke både leseopplæring og kunnskapsdannelse.

KJØKKEN

Prioritere å lage god og ernæringsriktig mat for institusjon og hjemmeboende, videreføre Matgledekorpsets anbefalinger. Ha høy fokus på matsikkerhet.

2.3.4 Oppvekst

Enhet oppvekst består av avdelingene skole, barnehage, kulturskole og helsestasjon. I tillegg har området ansvar for voksenopplæring, samt oppfølgingsansvar for de interkommunale tjenestene Solør PPT og Solør barneverntjeneste (med Åsnes som vertskommune).

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res19	Res 20	Res 21	Mål 22
Kommunebarometeret	Barnehage	20	-	5	5
Kommunebarometeret	Barnevern			86	50
Kommunebarometeret	Grunnskole	230	-	42	40
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	5,7	-	-	7.0
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik	- 394	-	-	0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunedirektør mv.	65 575	67 501	66 102	66 102	66 102

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	3	4	12	Kvalitetssystem – internkontroll. Avslutte Kultur for Læring og gjennomføring av kompetanseutvikling, Oppfølgingsordningen og Kompetanseløft med kompetansepakker .	3	2	6
Medarbeiderperspektiv: Høyt sykefravær	3	4	12	Tett oppfølging ved sykdom. Arbeidsoppgaver i tråd med kompetanse. Gjennomføring av tiltak i kompetanseutviklingsplanen.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av ressursbruk og økonomisk balanse. Rask iverksetting av tiltak.	3	2	6

Mål		
Hovedmål: Sikre gode og trygge oppvekstvilkår som gir alle barn og unge likeverdig tilbud og muligheter for mestring.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 7. trinn (gjen. snitt av 10 indikatorer)	4,2
Trivsel, læring og mestring	Elevundersøkelsen 10. trinn (gjen. snitt av 11 indikatorer)	4,0
Bedrede skolerresultater	Grunnskolepoeng	41

Prioriteringer oppvekst

Tilpasse tjenestene til synkende barnetall.

Det har vært synkende barnetall i Grue over flere år. Dette har medført mindre inntekter til kommunen for å drifte tjenester som barnehage, skole, helsestasjonstjenester og barnevern. For å imøtekomme denne utviklingen er det foretatt årlig redusering av bemanning i den grad det ikke går på bekostning av nasjonale bestemmelser for bemanning og norm for helsestasjonstjenester.

Barnehagene Gromungen og Solungen er nå samlet i lokalene til Solungen, og det vil i løpet av høsten 2021 avsluttes utredninger mht påbygg på Solungen.

Det vil være naturlig å se nedgang i elevtall opp mot ressursbruk i skolen. Ressurser til ledelse og funksjoner er redusert, slik at tildelte rammer sikrer de beste løsningene for elevene beste og en felles praksistilnærming.

De siste to årene har vi hatt en økning i antall fødsler igjen. I 2019 hadde vi kun 18 fødsler, men i 2020 var tallet 25 og i 2021 vil vi havne på 30 nye barn. I tillegg har vi noen flere barn med spesielle behov som krever tettere oppfølging av helsestasjonen, og som vil kreve mer av både barnehage og skole på sikt.

Ressurser til forebygging og tverrfaglig innsats for barn og familier.

Det foreslås ingen reduksjoner for helsestasjonstjenester/ skolehelsetjeneste da denne tjenesten er svært viktig i ett forebyggende perspektiv for barn og familier i Grue.

Når det gjelder andel barn i barnevernet har Grue en høyere andel enn de vi sammenligner oss med. I tillegg ligger kommunen svært høyt på utgifter per barn som omfattes av omsorg utenfor hjemmet. Den forebyggende innsatsen er styrket og systematisert gjennom planen «Samordning av tiltak og tjenester for barn og unge i Grue». Et tverrfaglig familieteam vil videreføres som et prosjekt støttet av eksterne midler og vil være et godt forebyggende element for barn og familier som trenger hjelp og tiltak fra ulike fagområder. Det vil bli gjennomført «Kvello runder» i Solungen i 2022.

Utvikling av tjenestekvalitet

Gjennom kompetanseutviklingstiltak jf kommunal plan og nasjonale midler til styring av kompetanse har 2 ansatte vært i videreutdanning skoleåret 21/22. Antall studenter bør ikke overstige 3-4 stk i de kommende årene. Grue deltatt i den samordnede innsatsen Kultur for Læring i Hedmark. Kultur for læring er et forbedrings- og innovasjonsarbeid der alle grunnskoler (2016-2020) og barnehager (2017-2021) i alle kommuner i Hedmark deltar. Analysearbeid og tiltak knyttet til siste undersøkelse høsten 2020 vil fortsette i 2021/2022. En forlengelse av Kultur for Læring vil fortsette med støtte fra SePu (Høgskolen i Innlandet) knyttet til Kompetanseløft for spesialundervisning og inkludering.

Pedagogisk praksis forbedres kollektivt i alle barnehager og skoler. I Kultur for læring skal alle delta sammen slik at den samlede kompetansen og kapasiteten forbedres. Samtidig vil samarbeidet med oppfølgingsordningen prege skoleutviklingsarbeidet. Gjennomføringsdelen av oppfølgingsordningen vil skje i løpet av skoleårene 21/22 og 22/23.

At skolehelsetjenesten har blitt en del av sektorområdet oppvekst krever at vi internt i organisasjonen fortsatt jobber med et samlende og felles kontekstuel utgangspunkt.

Etter en lang periode preget av pandemi vil oppvekst fokusere på å rekruttere og videreutvikle tilbudet og kvaliteten i kulturskolen. SFO har også blitt preget av de pålagte begrensningene, men er nå tilbake med et normalt antall barn.

2.3.5 Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester består av avdelingene Hjemmetjenesten, Heldøgns omsorgsboliger og Rehabilitering og bistand. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 19	Res 20	Res 22	Mål 22
Hverdagsrehabilitering	Reduksjon per bruker i antall besøk per døgn målt i prosent				30 %
Bruk av støttestrømpepåtrekker, Doff N Donner	Reduksjon i antall brukere som mottar personalbistand til strømpepåtrekker målt i prosent				20 %
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværprosent (total)	12,8 %	11 %	17 %	10 %
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik	47 148	50 222		0

Økonomiske rammer					
	2020	2021	2022	2023	2024
Helse og velferd (i tusen kr)	46 396	48 992			

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og kvalitetsutvalg.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	3	3	9	Sikre gode systemer for oppfølging av sykmeldte. Sørg for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	3	12	Tett oppfølging av enhetsleder og avdelingsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak.	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i enheten	Andelen ansatte med fagutdanning og høyskoleutdanning i enheten målt i prosent	Mål: 90 %

Prioriteringer Hjemmebaserte tjenester

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i enheten fortsetter. Det innebærer utarbeidelse av nødvendige prosedyrer, rutiner og sjekklister. Kommunen har anskaffet nytt kvalitetssystem. Dette vil legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det er opprettet to Kvalitetsutvalg i enheten. Kvalitetsutvalgene består av ledelse, tillitsvalgte og verneombud. Her behandles avvik og behov for endringer og forbedringer identifiseres. Ved behov tas sakene videre til Lokalt AMU ved Grue Helsetun. Dette skal medføre kvalitetsforbedring i tjenestene. Det vises i denne sammenheng til Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Utviklingsarbeid

Det settes i gang et prosjekt som kalles «Sterk og stødig» i avdeling Rehabilitering og bistand. Det innebærer et treningstilbud for eldre over 65 år. Det skal trenes styrke og balanse ledet av frivillige instruktører. Avdeling Heldøgns omsorgsboliger har anskaffet en Motiview-sykkel som skal benyttes for trening og opplevelser for beboerne.

Velferdsteknologi

Kommunen har anskaffet en velferdsteknologisk kjerneplattform i samarbeid med de øvrige HIKT-kommunene. Leverandør er valgt og superbrukere blant de ansatte skal delta videre i arbeidet. Nettdekning ved Grue Helsetun er nå på plass og gir muligheter for økt bruk av velferdsteknologiske løsninger. Det er behov for å avklare videre løsning av alarmsystem / signalanlegg ved avdeling Heldøgns bemannede omsorgsboliger.

Økt bruk av velferdsteknologi kan gi brukere mulighet til økt mestring og selvstendighet. Eksempler fra enheten er multidosedispenser og støttestrømpepåtrekker. Innføring av teknologi vil medføre endringer i dagens ansvar og arbeidsoppgaver. Pårørende kan bli mer involvert og få økt trygghet i forhold til sine nærmeste. Det blir behov for og økt fokus på samarbeid med frivillige og/ eller frivillige organisasjoner fremover.

Sykefraværarbeid

Sykefraværarbeidet må fortsatt følges opp. God oppfølging av sykemeldte krever tett oppfølging og godt samarbeid med NAV. Lederne må ha tid og kompetanse til å drive denne oppfølgingen. Godt sykefraværarbeid krever gode rutiner og støttefunksjoner i samarbeid med NAV, ledelse, tillitsvalgte, verneombud og ansatte. I tillegg er nærværarbeid viktig for å gi ansatte tilbakemeldinger, veiledning og støtte.

2.3.6 Sykehjem

Enheten av to avdelinger; 1.etasje - 27 plasser for personer med demens, 2.etasje - 23 plasser - somatisk langtidsplasser, korttidsplasser og tildelingskontor. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
God dialog med pasient og pårørende	Innkomstsamtale/årssamtale	-	-	-	90%
Ernæringsoppfølging hos sykehjemsbeboere	Kartlegging av ernæringsstatus				100%
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværspersent (total)	11,33	15,26	-	9,0
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik	2902000	145000	-	0

Økonomiske rammer					
	2021	2022	2023	2024	2025
Helse og velferd (i tusen kr)	45 592				

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreduserende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og et velfungerende kvalitetssystem.	3	3	9
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørge for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av enhetsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak	2	3	6

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i tjenestene	Øke andelen ansatte med høyskoleutdanning innen helse- og omsorgstjenestene	Mål: 40 %

Prioriteringer sykehjem

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene må videreføres. Prosessen med oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem må gjennomføres. Dette vil legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Enheten har to kvalitetsutvalg som systematisk følger opp avvik/uønskede hendelser og finner forbedringsforslag.

Utviklingsarbeid

Enheten har over tid hatt utfordringer. På bakgrunn av dette ble det startet et forprosjekt for å kartlegge forholdene og igangsette et forbedringsarbeid. Enheten skal høsten 2021 igangsette et hovedprosjekt for å gjennomføre forbedringstiltak. Prosjektet skal gå over 2 år.

I hovedprosjektet har enheten tre mål:

1. Ansatte og ledere skal ha kompetanse til å yte tjenester som møter lovkrav og pasientens behov.
2. Arbeidsmiljøet skal fremme samarbeid, fokus på pasienten og faglig utvikling.
3. Sykehjemmet skal ha et godt omdømme.

Hovedprosjektet ledes av en prosjektleder, og eksterne samarbeidspartnere skal bidra inn i prosjektet med ulik kompetanse.

Prosjektet skal organiseres i arbeidsgrupper. Alle ansatte skal jobbe kontinuerlig med framdrift i fagmøter, avdelingsmøter, personalmøter og i tillegg til at det skal være heldagssamlinger.

Velferdsteknologi

Enheten vil arbeide videre med å ta i bruk velferdsteknologiske løsninger for å øke trygghet, sikkerhet og livskvalitet for pasientene. Enheten vil se på muligheter for å benytte teknologi som kan forenkle hverdagen for ansatte.

Sykefraværsarbeid

Sykefraværsarbeidet må fortsatt følges opp. Avdelingslederne skal ha tett kontakt med ansatte for å forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Det må settes av til og øke kompetanse hos avdelingselderne for å drive denne oppfølgingen. Det krever også et godt samarbeid med NAV og fastlege.

Godt sykefraværsarbeid krever gode rutiner og støttefunksjoner i samarbeid med NAV, ledelse, tillitsvalgte, verneombud og ansatte.

2.3.7 Tilrettelagte tjenester

Enheten består av tre avdelinger; avdeling miljø- og oppfølgingstjenesten (MOT), avdeling HDO funksjonshemmede og avdeling psykisk helse og rus. Avdelingene yter tjenester etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, Lov om pasient- og brukerrettigheter m.m.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Ventetid på støttekontakt	Andel vedtak med iversettelsestid 0-15dager	73,3%	83,3%	-	85%
Dagaktivitetstilbud til personer med utviklingshemming	Andel personer med psykisk utviklingshemming med vedtak om dagaktivitetstilbud	0	0	-	30%
Årsverk i psykisk helse- og rusarbeid	Totalt antall årsverk innen psykisk helse- og rusarbeid, per 1000 innbyggere	4,1	4,3	-	4,6
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværprosent (total)	12,51	14,18	-	12,0
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik	1 864 722	3 603 812	-	0

Økonomiske rammer					
	2021	2022	2023	2024	2025
Tilrettelagte tjenester (i tusen kr)	46 478				

Risikovurdering								
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R	
Brukerperspektiv: Avvik tjenesteyting	4	4	16	Sikre god internkontroll. Fokus på gode systemer, faglige rutiner og et velfungerende kvalitetssystem.	3	3	9	
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	4	3	12	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørg for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	3	2	6	
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Tett oppfølging av avdelingsledere på økonomi, god økonomirapportering og rask iverksetting av korrigerende tiltak	2	3	6	

Mål		
Hovedmål: Et fleksibel og differensiert helse- og omsorgstilbud i Grue kommune.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse i tjenestene	Øke andelen ansatte med høyskoleutdanning innen helse- og omsorgstjenestene	Mål: 40 %

Prioriteringer tilrettelagte tjenester

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene må videreføres. Det skal utarbeides et årshjul for faste oppgaver og oppfølging av prosedyrer/ rutiner. Prosessen med oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem vil være en del av forbedringsarbeidet. Dette vil bidra til å legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Det er opprettet to kvalitetsutvalg i enheten som skal bidra følge opp disse hendelsene/ avvikene og komme med forbedringsforslag.

Utviklingsarbeid

Helse- og omsorgstjenestene skal gi helhetlige og koordinerte tjenester til tjenestemottakere. Enheten har som målsetting å styrke miljøarbeidertjenesten som skal bidra til mer helhetlig tjenestetilbud til den enkelte. Det vil bli færre ansatte og enheter som skal koordinere og samarbeide med den enkelte tjenestemottaker. Denne organiseringen vil gi også gi et bedre utgangspunkt for å bygge relasjoner og tillit mellom tjenestemottakere og tjenesteytere. Andre momenter som evalueres og evt forbedres og justeres ut fra behovet er endret arbeidstider for ansatte, oppretter et korttidstilbud i avdeling psykisk helse og rus og har mer fokus på aktivitetstilbud. Enheten vil bruke mer ressurser på å søke aktuelle midler fra statsforvalteren for å styrke og øke tilbudet i enheten.

Velferdsteknologi

Teknologi kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet for noen. Enheten vil fremover øke kunnskap og kjennskap om velferdsteknologi, og ta teknologiske løsninger i bruk dersom det gir muligheter og bedre hverdag for først og fremst tjenestemottaker, men også tjenesteyter.

Sykefraværsarbeid

Oppfølging av sykemeldte kan skje internt på enheten, og sammen med andre som fastlege og NAV. Avdelingslederne vil bruke både tid og ressurser for å kunne forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Avdelingslederne har erfaring på å drive denne jobben, men det bør tilbys opplæring for å oppdatere og vedlikeholde kompetansen. Systematisk oppfølging av nærvær- og sykefraværsoppfølging vil bli fulgt opp ihht årshjul og kvalitetssystem som er nevnt ovenfor. Aktuelle bidragsytere og samarbeidspartnere kan være HR-avdelingen, tillitsvalgte, verneombud, ansatte og ledelse.

2.3.8 NAV

Enheten består av kommunale og statlige tjenester. Kontoret har 5 kommunalt ansatte. På kommunalt område gis det tjenester etter Sosialtjenesteloven i NAV. Tjeneste er økonomisk sosialhjelp, kvalifiseringsprogram, økonomisk- gjeldsrådgivning og oppfølging mot arbeid og aktivitet.

Sentrale resultater					
Brukerperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Behandlingstid på søknad	Andel vedtak med innen 14 dager	Snitt 9 dager	Snitt 6 dager	-	7 dager
Antall bruker som mottar økonomisk sosialhjelp	Reduser antall med overgang til arbeid	185	197	-	180
Medarbeiderperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Lavt sykefravær	Sykefraværsprosent (total)	?	?	-	?
Ressursperspektiv		Res 19	Res 20	Res 21	Mål 22
Drift i balanse	Budsjettavvik	-1.254	-2.836	-	0

Økonomiske rammer					
	2021	2022	2023	2024	2025
Tilrettelagte tjenester (i tusen kr)	15.852				

Risikovurdering							
Risiko	S	K	P	Risikoreducerende tiltak	S	K	R
Brukerperspektiv: Uønskede hendelser	1	4	4	Hendelser der ansatte utsettes for trusler eller utsettes for vold	1	4	4
Medarbeiderperspektiv: Sykefravær	2	3	6	Sikre gode systemer for rask oppfølging av sykmeldte. Sørg for god forankring i ledelse, hos tillitsvalgte og verneombud.	2	3	6
Ressursperspektiv: Avvik fra driftsbudsjettet	3	4	12	Måltrettet arbeid for å redusere forbruk gjennom overgang til arbeid.	2	3	6

Mål		
Hovedmål: God bruker oppfølging med en klar målsetting om overgang til arbeid.		
<i>Delmål:</i>	<i>Indikator:</i>	<i>Måltall:</i>
Sikre tilstrekkelig kompetanse oppfølging og kjennskap til arbeidsmarkedets muligheter.	Redusere antallet med økonomisk stønad fra NAV	Mål: 180

Prioriteringer NAV

Kvalitetsforbedring

Arbeidet med kvalitetsforbedringer i tjenestene må videreføres. Det skal utarbeides et årshjul for faste oppgaver og oppfølging av prosedyrer/ rutiner. Prosessen med oppbygging og implementering av nytt kvalitetssystem vil være en del av forbedringsarbeidet. Dette vil bidra til å legge grunnlag for god styring, kontroll og tjenestekvalitet. Det må sikres en kontinuerlig oversikt over avvik, herunder uønskede hendelser, pasient/brukerevalueringer og klager. Det er opprettet to kvalitetsutvalg i enheten som skal bidra følge opp disse hendelsene/ avvikene og komme med forbedringsforslag.

Utviklingsarbeid

Helse- og omsorgstjenestene skal gi helhetlige og koordinerte tjenester til tjenestemottakere. Enheten har som målsetting å styrke miljøarbeidertjenesten som skal bidra til mer helhetlig tjenestetilbud til den enkelte. Det vil bli færre ansatte og enheter som skal koordinere og samarbeide med den enkelte tjenestemottaker. Denne organiseringen vil gi også gi et bedre utgangspunkt for å bygge relasjoner og tillit mellom tjenestemottakere og tjenesteytere.

Andre momenter som evalueres og evt forbedres og justeres ut fra behovet er endret arbeidstider for ansatte, oppretter et korttidstilbud i avdeling psykisk helse og rus og har mer fokus på aktivitetstilbud.

Enheten vil bruke mer ressurser på å søke aktuelle midler fra statsforvalteren for å styrke og øke tilbudet i enheten.

Velferdsteknologi

Teknologi kan bidra til økt trygghet, sikkerhet, selvstendighet og livskvalitet for noen. Enheten vil fremover øke kunnskap og kjennskap om velferdsteknologi, og ta teknologiske løsninger i bruk dersom det gir muligheter og bedre hverdag for først og fremst tjenestemottaker, men også tjenesteyter.

Sykefraværsarbeid

Oppfølging av sykemeldte kan skje internt på enheten, og sammen med andre som fastlege og NAV. Avdelingslederne vil bruke både tid og ressurser for å kunne forebygge sykefravær og følge opp sykemeldte. Avdelingslederne har erfaring på å drive denne jobben, men det bør tilbys opplæring for å oppdatere og vedlikeholde kompetansen.

Systematisk oppfølging av nærvær- og sykefraværsoppfølging vil bli fulgt opp ihht årshjul og kvalitetssystem som er nevnt ovenfor. Aktuelle bidragsytere og samarbeidspartnere kan være HR-avdelingen, tillitsvalgte, verneombud, ansatte og ledelse.

2.4 Budsjett og økonomiplan

2.4.1 Driftsbudsjett

Kommunestyret skal i medhold av kapittel 5 i forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. vedta økonomiplan og budsjett etter oppstillingene;

- § 5-4 Bevilgningsoversikt – drift
 - o 1. ledd (vil blir omtalt som «Bevilgningsoversikt drift A»)
 - o 2. ledd (vil bli omtalt som «Bevilgningsoversikt drift B»)
- § 5-5 Bevilgningsoversikt – investering (vil bli omtalt som «Bevilgningsoversikt investering»)
- § 5-6 Økonomisk oversikt etter art – drift (denne kan utarbeides etter vedtak)
- § 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige forpliktelser

Konsekvensjustert budsjett

Etter å ha konsekvensjustert budsjettet for 2022 var det finansielle gapet (omstillingsbehovet) på 8,4 mill kroner. Et konsekvensjustert budsjett viser hva det vil koste å opprettholde gjeldende aktivitet i 2020, justert for lokale og sentrale vedtak samt endringer av inngåtte leverandøraftaler.

Forklaringene til det finansielle gapet er som følger;

Tall i mill. kroner

Frie inntekter (inntektssystemet)	mindreinntekt	-0,1
Eiendomsskatt	merinntekt	0,3
Integreringstilskudd flyktninger/rentekompensasjonsordn. Husbanken	mindreinntekt	-3,0
Nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon*	merutgift	-12,2
Netto finansutgifter (renteutgifter/-inntekter, avdrag på lån)	merutgift	-2,3
Dipsonering/dekning av netto driftsresultat	redusert nto.avsetn.	9,0
Finansielt gap		-8,3

* Forklaring nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon:

Tall i mill. kroner

	2020 regnskap	2021 justert budsjett	2022 konsekvens- justert budsjett	Differanse justert budsjett 2021 og budsjett 2022
Nettoutgifter kommunal tjenesteproduksjon	303,9	297,6	309,8	12,2

Justeres nettoutgifter regnskap 2020 med lønns- og prisvekst for 2021 og 2022 ville nettoutgiftene med samme aktivitetsnivå vært 321,5 mill kroner i 2022. Konsekvensjustert budsjett 2022 viser 309,8 mill kroner – en differanse på 11,7 mill kroner.

Bevilgningsoversikt drift A

Linjenavn	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Rammetilskudd	-189 186 387	-192 797 000	-187 139 000	-187 231 000	-185 784 000	-184 907 000
Inntekts- og formuesskatt	-113 050 799	-114 394 000	-121 133 000	-121 482 000	-121 927 000	-122 371 000
Eiendomsskatt	-13 242 874	-11 020 000	-11 341 000	-11 341 000	-11 341 000	-11 341 000
Andre generelle driftsinntekter	-7 692 286	-6 200 000	-3 200 000	-3 200 000	-3 200 000	-3 200 000
SUM GENERELLE DRIFTSINTEKTER	-323 172 346	-324 411 000	-322 813 000	-323 254 000	-322 252 000	-321 819 000
Sum bevilgninger drift, netto	303 866 805	297 683 609	304 618 542	295 258 011	295 262 652	299 529 810
Avskrivninger	17 387 167	17 662 112	17 662 112	17 662 112	17 662 112	17 662 112
SUM NETTO DRIFTSUTGIFTER	321 253 972	315 345 721	322 280 654	312 920 123	312 924 764	317 191 922
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	-1 918 374	-9 065 279	-532 346	-10 333 877	-9 327 236	-4 627 078
Renteinntekter	-802 479	-630 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000	-1 046 000
Utbytter	-397 481	-67 000	-67 000	-67 000	-67 000	-67 000
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 665	0	0	0	0	0
Renteutgifter	6 581 115	7 444 251	7 732 751	7 225 663	7 240 463	7 235 013
Avdrag på lån	13 222 148	10 500 000	13 000 000	13 178 000	13 218 000	13 218 000
NETTO FINANSUTGIFTER	18 600 638	17 247 251	19 619 751	19 290 663	19 345 463	19 340 013
Motpost avskrivninger	-17 387 167	-17 662 112	-17 662 112	-17 662 112	-17 662 112	-17 662 112
NETTO DRIFTSRESULTAT	-704 903	-9 480 140	1 425 293	-8 705 326	-7 643 885	-2 949 177
<i>Disponering eller dekning av netto driftsresultat</i>						
Overføring til investering	993 688	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	231 880	20 530	-399 227	25 530	25 530	25 530
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-520 665	8 033 610	-2 452 066	7 253 796	6 192 355	1 497 647
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGERELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	704 903	9 480 140	-1 425 293	8 705 326	7 643 885	2 949 177
FREMFORØRT TIL INNDEKNING I SENERE ÅR	0	0	0	0	0	0

Oversikt «Spesifikasjon av avsetning/bruk av disposisjonsfond og bunde fond» er ikke en del av oppstillingen, men legges ved som en tilleggsinformasjon.

Linjenavn	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Overføring til investering	993 688	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Avsetning til bundne driftsfond	7 220 793	576 000	597 000	597 000	597 000	597 000
Bruk av bundne driftsfond	-6 988 913	-555 470	-996 227	-571 470	-571 470	-571 470
Avsetning til disposisjonsfond	253 335	9 233 610	949 500	6 672 780	7 073 802	1 497 647
Bruk av disposisjonsfond	-774 000	-1 200 000	-3 401 566	581 016	-881 447	0
	704 903	9 480 140	-1 425 293	8 705 326	7 643 885	2 949 177

Formålet med oppstillingen etter § 5-4 2. ledd er å vise hvordan tilgjengelige ressurser fordeles på de ulike kommunale tjenestene. Fordelingen pr strategisk rammeområde er vedtatt slik;

Bevilgningsoversikt drift B

Linjenavn	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Finans	-303 866 805	-297 530 139	-304 045 315	-295 109 541	-295 114 182	-299 381 340
Politikk, kommunedirektør, stab	40 814 567	52 006 290	55 053 828	53 318 293	52 853 779	55 190 092
Helse og velferd	166 272 354	156 914 798	156 285 843	151 585 604	152 604 759	151 585 604
Oppvekst	74 222 127	67 501 083	67 334 517	67 234 517	67 234 517	67 234 517
Samfunn og næring	22 760 351	21 107 968	25 371 127	22 971 127	22 421 127	25 371 127
Sum bevilgninger netto	304 069 399	297 530 139	304 045 315	295 109 541	295 114 182	299 381 340
Avvik (skulle vært ført første ledd)	202 594	0	0	0	0	0
<i>Renteinntekter</i>	-30 592					
<i>Renteutgifter</i>	1 306					
<i>Nto avsetn. til eller bruk av bundne fond</i>	231 880					

Salderinger

Bevilgningsoversik drift B er saldert jfr følgende tiltak:

	2022	2023	2024	2025
Mer-/mindreforbruk konsekvensj. budsjett	8 475 984	10 338 749	10 463 749	11 268 749
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	72 500	339 663	394 463	389 013
Valgte driftstiltak	-8 548 484	-10 678 412	-10 858 212	-11 657 762
Mer-/mindreforbruk budsjettversjon	0	0	0	0
Valgte tiltak				
Totale driftskostnader fra investeringsbudsjett	72 500	339 663	394 463	389 013
Kommunedirektør	-1 537 459	-985 423	-3 193 423	-8 000 046
Forskyve - Effektivisering av tjenesteproduksjonen, med eksternt bistand til gjennomføring	0	-2 000 371	-6 000 067	-8 000 046
Nedbenning gjennom stillingsbanken	-4 037 830	-421 751	-436 209	0
Nullstille - Effektivisering av tjenesteproduksjonen, med eksternt bistand til gjennomføring	2 500 371	3 999 696	8 000 046	0
Vedtatte tiltak ØP 21-24	0	-2 562 997	-4 757 193	0
Utviklingsavdeling	-890 944	-890 944	-890 944	-890 944
Politikk, kommunedirektør, stab - Reduksjon av ett årsverk	-800 672	-800 672	-800 672	-800 672
Politikk, kommunedirektør, stab - Rådgiver oppvekst	-90 272	-90 272	-90 272	-90 272
Hjemmebaserte tjenester	-1 000 839	-400 336	3 599 360	5 599 339
Fjerne effekten av tiltak - Effektivisering av tjenesteproduksjon fra 2023-2025	0	2 000 371	6 000 067	8 000 046
Helse og velferd - endre en avd. heldøgns-bemannet omsorgsbolig til 10 ubemannede	-1 000 839	-2 400 707	-2 400 707	-2 400 707
Sykehjem	-940 659	-940 659	-940 659	-940 659
Helse og velferd - Redusere 4 korttidsplasser	-940 659	-940 659	-940 659	-940 659
Tilrettelagte tjenester	-1 300 000	-2 600 000	-2 600 000	-2 600 000
Helse og velferd - Omstrukturering bofellesskap	-1 300 000	-2 600 000	-2 600 000	-2 600 000
Nav	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Helse og velferd - Redusert budsjett, flyktninger	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Oppvekst	-1 702 083	-1 802 083	-1 802 083	-1 802 083
Oppvekst - Endring av struktur barnehage	-1 000 000	-1 100 000	-1 100 000	-1 100 000
Oppvekst - Reduksjon 40% stilling	-240 725	-240 725	-240 725	-240 725
Oppvekst - Redusert bruk av vikarer skole	-110 738	-110 738	-110 738	-110 738
Oppvekst - Si opp stilling DKS 20%	-150 452	-150 452	-150 452	-150 452
Oppvekst - Si opp stilling 25%	-200 168	-200 168	-200 168	-200 168
Finans	-176 500	-2 058 967	-4 030 463	-2 023 369
Finans - Tilleggsproposisjon Støre-regjeringen	-1 126 000	-3 445 000	-2 568 000	-2 940 000
Saldering Kommunedirektør	949 500	1 386 033	-1 462 463	916 631

Tiltak som ikke er valgt i foreslått budsjettversjon

	2022	2023	2024	2025
Kommunedirektør	-100 738	-100 738	-100 738	-100 738
Politikk, kommunedirektør, stab - Reduksjon stilling varaordfører	-100 738	-100 738	-100 738	-100 738
Utviklingsavdeling	545 000	292 000	292 000	278 000
BEHOV Acos Eiendom og e-byggesøknad del 1 og 2	0	0	0	0
BEHOV Acos Websak e-signering	122 000	15 000	15 000	15 000
BEHOV Bærbar Admin 15tommer	14 000	14 000	14 000	0
BEHOV Diverse suppleringsutstyr	0	0	0	0
BEHOV I-Pad 10,2tommer - inkl. tastatur uten bredbånd	5 000	5 000	5 000	5 000
BEHOV PC til ansatte ved kulturskolen	23 000	23 000	23 000	23 000
BEHOV Skjerm 27tommer	13 000	0	0	0
BEHOV SpeedAdmin	30 000	20 000	20 000	20 000
BEHOV Visma Expense	43 000	5 000	5 000	5 000
BEHOV Visma refusjon	43 000	5 000	5 000	5 000
BEHOV Visma Tid	43 000	5 000	5 000	5 000
BEHOV Økt behov næringsbudsjett - ref. planer og vedtak	200 000	200 000	200 000	200 000
BEHOV 24 tommer PC-skjermer x 4	9 000	0	0	0
Hjemmebaserte tjenester	375 478	990 374	990 374	990 374
BEHOV - Helse og velferd - Ressurser til å søke prosjektmidler	0	240 725	240 725	240 725
BEHOV Helse og velferd - 1årsverk demenskoordinator	375 478	749 649	749 649	749 649
Oppvekst	214 000	214 000	214 000	0
BEHOV PC til 8 og 10. trinn	214 000	214 000	214 000	0

2.4.2 Investeringsbudsjett

Kommunestyret skal vedta investeringsbudsjettet oppstilt etter forskriftens § 5-5 Bevilgningsoversikt investering. Skjema etter denne bestemmelsen blir vist som «Bevilgningsoversikt drift A» - som viser samlet finansieringsbehov samt hvordan dette er finansiert, og «Bevilgningsoversikt B» - som viser investeringstiltakene fordelt pr rammeområde. Investeringsbudsjettet skal til enhver tid gjenspeile et mest mulig realistisk investeringsnivå i perioden. Forpliktelser og prioriteringer i investeringsplanen legger føringer for kommunens gjeldsutvikling og økonomisk handlingsrom. Enkelte investeringstiltak som er flerårige må det forventes at budsjettrammen vil bli justert etter hvert som prosjektet blir klarere definert. Usikkerhetsgraden til budsjettrammenes størrelse og periodisering vil avhenge av hvilken fase prosjektet er i ved budsjetteringstidspunktet. Tabell under viser vedtatte investeringstiltak.

Bevilgningsoversikt A - investering

Post	Linjenavn	Justert		Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
		Regnskap 2020	Budsjett 2021				
1	Investeringer i varige driftsmidler	3 970 641	6 646 000	8 632 000	2 000 000		
2	Tilskudd til andres investeringer	0	0	0			
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 327 730	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
4	Utlån av egne midler	0	0	0			
5	Avdrag på lån	0	0	0			
6	SUM INVESTERINGSUTGIFTER	5 298 371	8 072 000	10 058 000	3 426 000	1 426 000	1 426 000
7	Kompensasjon for merverdiavgift	-608 561	-1 190 000	-1 726 000	-400 000		
8	Tilskudd fra andre	-1 347 355	0	-651 000			
9	Salg av varige driftsmidler	-340 538	-1 500 000	0			
10	Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0			
11	Utdeling fra selskaper	0	0	0			
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-12 053	0	0			
13	Bruk av lån - hvorav;	-2 042 746	-5 456 000	-6 255 000	-1 600 000		
13	(B2022) opptak nye lån 5.800.000						
13	(B2022) ubrukte lånemidler 455.000 (tidligere opplånt)						
14	SUM INVESTERINGSINNTEKTER	-4 351 253	-8 146 000	-8 632 000	-2 000 000	0	0
15	Videreutlån	3 146 055	0	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
16	Bruk av lån til videreutlån	-3 146 055	0	-12 000 000	-12 000 000	-12 000 000	-12 000 000
17	Avdrag på lån til videreutlån	1 754 016	0	0			
18	Mottatte avdrag på videreutlån	-2 400 518	0	0			
19	NETTO UTGIFTER VIDEREUTLÅN	-646 502	0	0	0	0	0
20	Overføring fra drift	-993 688	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000
21	Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	693 072	1 500 000	0			
22	Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond		0	0			
23	Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0			
24	Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-300 615	74 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000	-1 426 000
25	Fremført til inndekning i senere år udekket beløp	0	0	0	0	0	0

Skjema Bevilgningsoversikt B – investering viser årlig brutto budsjettramme for de investeringene som vedtas og behovet for disse i økonomiplanperioden. For fremtiden vil det bli foreslått å vedta investeringsplaner med lengre horisonter med den hensikt å ha en tydeligere investeringsprofil og således synliggjøre de driftsmessige konsekvensene. Det bør også vurderes å legge opp til måltall på kommunal egenfinansiering.

Bevilgningsoversikt B - investering

Rammeområde	Regnskap 2020	Justert Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Politikk, kommunedirektør, stab	727 287	910 000	1 116 000	0	0	0
Samfunn og næring	3 243 353	5 736 000	7 316 000	2 000 000	0	0
Oppvekst	0	0	0	0	0	0
Helse og velferd	0	0	200 000	0	0	0
Finans	1 327 730	3 426 000	13 426 000	13 426 000	13 426 000	13 426 000
SUM	5 298 370	10 072 000	22 058 000	15 426 000	13 426 000	13 426 000

Vedtatte investeringer på tiltaksnivå

Som et supplement til bevilgningsoversiktene investering A og B vises en oppstilling over enkeltprosjekter som inngår.

	2022	2023	2024	2025
Sum investeringer	22 058 000	15 426 000	13 426 000	13 426 000
Innlån startlånmidler	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
Egenkapitalinnskudd KLP	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
Øvrige investeringer	8 632 000	2 000 000	0	0
Egenkapitaltilskudd KLP	1 426 000	1 426 000	1 426 000	1 426 000
I1 - Oppgradering Solungen barnehage	4 000 000	0	0	0
I12 Kommunale utleieboliger - 2-4 boliger	2 000 000	2 000 000	0	0
I13 Meråpent bibliotek	266 000	0	0	0
I14 Nærmiljøanlegg Svullrya	761 000	0	0	0
I16 Innlån Startlånmidler	12 000 000	12 000 000	12 000 000	12 000 000
I18 Nærmiljøanlegg Svullrya - brygge	355 000	0	0	0
I2 - Grue helsetun, kjølerom avdøde	200 000	0	0	0
I3 - Grue Helsetun, forprosjekt bygningsmasse	500 000	0	0	0
I5 - Grue Helsetun, Elbil-ladere	300 000	0	0	0
I9 - Vaskeri, nye maskiner	250 000	0	0	0

Tiltaksbeskrivelser

Oppgradering Solungen barnehage

Oppfølging av politisk vedtak om kommunal barnehage, som gir behov for utbygging.

Kommunale utleieboliger – 2-4 boliger

Tiltak i tråd med boligpolitisk plan og boligsosial handlingsplan. Utleieboligene er tiltenkt brukere som har utfordringer knyttet til bo-evne, og vil gi et tilrettelagt tilbud til disse. Tiltaket forutsetter bidrag fra Husbanken.

Nærmiljøanlegg Svullrya

Videreføring fra tidligere vedtak. Sum er oppdatert som følge av hensyntakelse av mva-kompensasjon i prosjektet, og derfor framkommer det som nytt tiltak i denne oversikten.

Innlån Startlånmidler

Pågangen på søknad om startlånmidler har vært stor de siste årene. Inneværende år har man mottatt ca 30 søknader. Det er innvilget 3 startlånssøknader mens resten har fått avslag grunnet manglende midler. I 2020 mottok kommunen 35 søknader på startlån. 4 husstander fikk innvilget lån på til sammen 3,1 mill. 28 søkere fikk avslag, hvorav 16 søkere fikk avslag pga. manglende startlånmidler.

Behovet for startlån er betydelig større enn det kommunen har lånt inn. Derfor foreslås det nå å låne opp midler som står mer i stil til behovet.

Grue Helsetun, kjølerom avdøde

Anbefaling om kjøleinnretning og installasjon av dette, jf. politisk vedtak om utredning i forrige handlingsdel.

Grue Helsetun, forprosjekt bygningsmasse

Arbeidet med investeringer synliggjør en rekke vedlikeholdsbehov knyttet til i særdeleshet helsetunet. En samlet tilnærming er nødvendig, og det foreslås derfor å adressere dette i et forprosjekt.

Grue Helsetun, Elbil-ladere

Det er anskaffet elektriske tjenestebiler jf. politiske vedtak om klima- og miljøtiltak i handlingsdelen for 2021, og det er behov for brannsikker og effektiv ladning av disse.

Vaskeri, nye maskiner

Dette er vurdert å være et prioritert tiltak for helse, miljø og sikkerhet.

3 BUDSJETTMESSIGE FORUTSETNINGER OG ØKONOMISKE RAMMER

3.1 Det økonomiske opplegget for kommunene i 2022 - Statsbudsjettet

I statsbudsjettet legges det opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter med 1,6 mrd kroner. Dette er helt nederst i intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2022. I tilknytning til realveksten kan det nevnes at anslaget for veksten i pensjonskostnader utover lønnsvekst i 2022 er nedjustert med 0,2 mill kroner til 0,4 mill kroner.

I kommuneproposisjonen var ikke noe av den angitte veksten i frie inntekter knyttet til statlige satsinger og prioriteringer. I statsbudsjettet har regjeringen begrunnet 100 mill kroner av veksten i frie inntekter med å legge til rette for flere barnehagelærere i grunnbemanningen (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage). Regjeringen viser videre til at denne satsingen må ses i lys av ambisjonen om at 50 pst av de ansatte skal være barnehagelærere innen 2025. Videre begrunnes 75 mill kroner av veksten med tiltak for barn og unges psykiske helse, herunder lavterskeltilbud (satsingen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse).

Det er ingen endring i måltallet for skattenes andel av samlede inntekter, med andre ord skal disse også i 2022 utgjøre 40 pst av samlede inntekter. Oppjusteringen av skatteanslaget som skjedde i kommuneproposisjonen og som videreføres til 2022 (2,7 mrd kroner) medfører at det må foretas en omfordeling innenfor de frie inntektene, fra skatt til rammetilskudd. I tillegg forventes en økning i skattegrunnlaget som følge av god sysselsettingsvekst i 2022 (1,4 pst), samtidig som forventede utbytteinntekter er oppjustert. Forslag om å justere ned den kommunale skattøren med 1,2 prosentpoeng til 10,95 pst må ses i lys av dette.

Lønns- og prisveksten fra 2021 til 2022 (deflatoren) anslås til 2,5 pst. Årslønnsveksten fra 2021 til 2022 anslås til 3,2 pst (utgjør i underkant av 60 pst av deflatoren), mens den kommunale prisveksten ut fra dette kan anslås til i størrelsesorden 1,6 pst.

Opgaveendringer og korreksjoner i budsjettopplegget rammetilskudd 2022

I budsjettopplegget for 2022 er det foretatt følgende justeringer i budsjetttrammene (oppgaveendringer og korreksjoner):

a) Barnevern

Barnevernsreformen innebærer at kommunene får et større finansielt ansvar. Rammetilskuddet til kommunen er som følge av dette økt med 1,31 mrd kroner i 2022.

- I. Halvparten av beløpet (0,655 mrd kroner) er innarbeidet direkte i rammetilskuddet etter delkostnadsnøkkel for barnevern. De resterende midlene er gitt som særskilt fordeling og fremkommer med et eget beløp i tabell C Grønt hefte.
- II. Tidligere øremerket finansiering av stillinger i barnevernet er innlemmet i kommunenes rammefinansiering f.o.m. 2022. Innlemmet tilskuddsbeløp utgjør 841 mill kroner i 2022 og skjedd etter delkostnadsnøkkel for barnevern.
- III. Kompetansekrav i barnevernet. Stortinget har vedtatt nye krav om relevant utdanning for ansatte i barnevernet med en implementeringsperiode på ti år. Merkostnadene er anslått til 440-610 mill kroner fra 2031. For 2022 er det innarbeidet 52,5 mill kroner i kommunerammen, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnevern.

b) Barnehager

Pensjon i private barnehager – redusert tilskudd og skjermingsordning

Kunnskapsdepartementet foreslår å redusere pensjonspåslaget til private barnehager med 2 prosentpoeng til 11 pst fra 1. januar 2022. Det foreslås samtidig en egen overgangsordning for enkeltstående barnehager, og i Statsbudsjettet for 2022 er det trukket ut 207 mill kroner av kommunerammen. Utrekket er fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.

c) Grunnskole

I. Ekstra naturfagtime

Det innføres en ekstra time naturfag i grunnskolen fra skoleåret 2002/2003.

Rammetilskuddet er som følge av dette økt med 100 mill kroner i 2022, og er fordelt etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.

II. Lærernorm

Tidligere øremerket tilskudd til lærernorm/tidlig innsats i grunnskolen ble innlemmet i rammetilskuddet fra og med 2020. I 2021 er halvparten av midlene gitt særskilt fordeling i tabell C, mens resterende er fordelt gjennom rammetilskuddets ordinære del (innbyggertilskudd og utgiftsutjevning).

d) Sosial

I. Økte sosialhjelpsutgifter som følge av redusert dagsats for tiltakspenger

Det foreslås å innføre en felles dagsats for tiltakspenger tilsvarende minste sats for dagpenger fra 1. januar 2022. Det forventes at tiltakspengemottakere som allerede mottar supplerende sosialhjelp, vil motta mer sosialhjelp når tiltakspengene reduseres, og for å kompensere for dette er rammetilskuddet økt med 69 mill kroner. Økningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosial.

II. Rusreformen

Stortinget har vedtatt at det skal opprettes rådgivende enheter i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Enhetene skal møte personer når oppmøte for enheten er satt som vilkår for en bestemt strafferettslig reaksjon. Rammetilskuddet er økt med 100 mill kroner knyttet til etablering av disse enhetene, fordelt etter delkostnadsnøkkel for sosialhjelp.

e) Kommnehelse

I. Basistilskudd til fastleger

Foreslås økt i 2022, og kommunereformen er som følge av dette økt med 51 mill kroner, som er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommnehelse.

II. E-helseløsninger

Helse- og omsorgsdepartementet sendte i juli 2021 på høring et forslag om endringer i pasientjournalloven mv. som blant annet innebærer en plikt for kommuner til å betale for kostnadene til forvaltning og drift av helsenettet, inkludert grunndata og helseID, kjernejournal, e-resept og helsenorge.no. I Statsbudsjettet for 2022 er rammetilskuddet til kommunene økt med 322 mill kroner som følge av dette, fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommnehelse. Økningen i rammetilskuddet tilsvarer dagens kostnader til forvaltning og drift av løsningene, men staten legger til grunn at kommunene å bidra til å dekke kostnadsveksten fra 2021 til 2022.

III. Barnekoordinator

Som en del av Likeverdsreformen blir det innført en lovfestet rett til barnekoordinator. Helårsvirkningen av denne lovfestingen er anslått til 180 mill kroner for kommunene, tilsvarende 280 stillinger. Det legges opp til ikrafttredelsen av denne nye loven 1.8.2022. Rammetilskuddet til kommunene er som følge av dette økt med 100 mill kroner i 2022, fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommnehelse.

f) Helårseffekter innarbeidet i 2022-budsjettet

- I. Inntektsgradert foreldrebetaling
SFO 3. til 4. trinn, 35 mill kroner etter delkostnadsnøkkel for grunnskole.
- II. Basistilskudd fastleger
Ble økt med virkning fra 1. juli 2021. Helårseffekt er innarbeidet i rammetilskuddet for 2022 ved at rammen er økt med 77 mill kroner, som er fordelt etter delkostnadsnøkkel for kommunehelse.

g) Øvrige saker

- I. Økonomisk tilsyn med private barnehager
Overføres fra kommunene til Utdanningsdirektoratet. Det er trukket 5 mill kroner av kommunerammen som følge av dette, fordelt etter delkostnadsnøkkel for barnehage.
- II. Ressurskrevende tjenester
Det er trukket 55 mill kroner ut av innbyggertilskuddet for å finansiere ekstra kompensasjon, i tillegg til det ordinære toppfinansieringstilskuddet, til enkelte mindre kommuner som har spesielt høye utgifter innenfor ressurskrevende tjenesteordning.
- III. Universell utforming av IKT-løsninger
Nytt regelverk trer i kraft fra 1. januar 2022, med en overgangsperiode på ett år. Rammetilskuddet foreslås økt med 34 mill kroner til dekning av kostnader til teknisk omlegging av nettsteder og mobilapplikasjoner og opplæring. Økningen er fordelt etter delkostnadsnøkkel for administrasjon.

3.2 Utslag og forutsetninger på kommunenivå

Oppgaveendringer og korreksjoner for kommunebudsjettet 2022 gir følgende utslag for Grue kommune;

Tall i hele tusen

a) Barnevern I og II	+1.092
Barnevern III	+37
b) Barnehager – pensjon private barnehager	-94
c) Grunnskole I Ekstra naturfagtime	+64
Grunnskole II Lærernorm	?
d) Sosial I Økte sosialhjelpsutgifter/ redusert dagsats tiltakspenger	+59
Sosial II Rusreformen	+85
e) Kommunehelse I Basistilskudd for til fastleger	+53
Kommunehelse II E-helseløsninger	+333
III Kommunehelse barnekoordinator	+103
f) Helårseffekter I Inntektsgradert foreldrebetaling	+22
Helårseffekter II Basistilskudd fastleger	+80
g) Øvrige saker I Økonomisk tilsyn med private barnehager	-3
Øvrige saker II Ressurskrevende tjenester	-46
Øvrige saker III Universell utforming av IKT-løsninger	+33

Øvrige forutsetninger i kommunebudsjettet

Tall i mill kroner

<u>Avsatt lønnsreserve</u> Årslønnsveksten er anslått til 3,2 pst. Overheng og lønnsglidning er beregnet til 1,6 pst. Avsatt 1,6 pst av total lønnsmasse på 203 mill kroner	3,3
<u>Pensjon (budsjett/regnskapsmessig effekt)</u> Det er budsjettet med en samlet premieinnbetaling (inkl. 2% arbeidstakerdel) på 31,9 mill kroner, hvorav 28,7 mill til KLP og 3,3 mill til STP. Premieavviket er budsjettet med 12,3 mill kroner, bruk av premiefond med 1,9 mill og amortisering av tidligere års premieavvik med 9,8 mill. Til budsjett- og regnskapsmessig belastning er pensjonskostnaden inkl. adm.kostnad ført opp med:	26,1
<u>Skatt/inntektsutjevning</u> Det er forutsatt en skatteinngang per innbygger på 76 pst av landsgjennomsnittet og antatt innbyggertall 1.1.22 på 4.525	148,1
<u>Eiendomsskatt</u> Det er lagt til grunn takst fra formuesgrunnlaget (skatteetatens beregnede markedsverdi) med en sats på 4 promille for bolig og fritidseiendommer. For næringsseiendommer, verker og bruk en sats på 5 promille.	11,3
<u>Andre generelle statstilskudd</u> Kommunen mottar tilskudd (integreringstilskudd) til bosatte flyktninger over 5-årsperiode. En gradvis nedtrapping av tilskuddene inntil disse opphører fra år seks. Tilskuddet reduseres med 3 mill kroner ihht budsjett 2021	1,0
<u>Renter og avdrag</u> Lagt til grunn en gjennomsnittlig rentesats på total låneportefølje på 2,3 pst. Beregnet minsteavdrag er på 13 mill kroner	20,0
<u>Overføring private barnehager</u> Private barnehager skal ha tilskudd pr plass tilsvarende ressursbruk i kommunal barnehagedrift fra 2 år før tilskuddsåret (for 2022 betyr dette regnskap 2020). Et usikkerhetsmoment i beregningen av tilskuddsbeløpet vil være andel av total kapasitet i privat barnehage som benyttes. Budsjettbeløpet er usikkert.	11,9
<u>Grue kirkelige fellestråd</u> Overføring til Grue kirkelige fellestråd videreføres på samme nivå som 2021 – med kompensasjon tilsvarende kommunal deflator, dvs 2,5 pst.	4,035

3.3 Endringer/skjerpelser i ny kommunelov

Den nye kommuneloven legger sterkere vekt på langsiktig økonomisk handlefrihet, der finansielle måltall er et av verktøyene. Lovens § 14-1 Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen sier at;

«Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid». Bestemmelsen er omtalt som generalbestemmelse og gir kommunestyret/-fylkestinget ansvaret for å styre og ha kontroll med økonomien.

Andre bestemmelser i kommuneloven som har fokus på langsiktighet;

- KL § 14-1 – Økonomien skal forvaltes slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.
- KL § 14 – 2 pkt c – Kommunestyret og fylkestinget skal selv vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunens eller fylkeskommunens økonomi (dvs. måltall for netto driftsresultat, gjeldsgrad, disposisjonsfond etc.)
- KL § 14 – 4 Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer og strategier skal følges opp
- KL § 14 – 7 Årsberetningen skal redegjøre for om den økonomiske utviklingen og stillingen ivaretar den økonomiske handleevnen over tid (i tillegg til forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen)

Når det gjelder finansielle måltall skal disse tilpasses den enkelte kommune, og være langsiktige.

De finansielle måltallene har som formål å fungere som rammer for budsjettarbeidet, men måltallene er ikke å anse som bindende for budsjettet. Måltallene blir å anse som økonomiske handlingsregler og fremstå som kommunens økonomiske politikk.

3.4 Omstillingsnivå

Omstillingsnivået tar utgangspunkt i «Økonomianalyse Grue kommune 2020», med et innsparingsmål (basert på regnskap 2019) på 17 mill kroner fram mot 2024, samt sak om omstillingsrammer 2022 behandlet i sak KS-045/21.

Statsforvalteren i Innlandet har tidligere gitt uttrykk for en bekymringen over høy utgiftsvekst innenfor helse- og omsorgssektoren stor. Demografiutviklingen gir utfordringer i form av økte utgifter og behov for tilpasning av tjenester. Andel av befolkningen som skal forsørge den eldre delen av befolkningen vil bli betydelig lavere for mange kommuner innen 5-10 år, også for Grue. En prognosert befolkningsnedgang bidrar i tillegg til inntektsfall gjennom det statlige inntektssystemet.

3.5 Vurdering av den økonomiske utviklingen

Som nevnt under kap. 3.3 Endringer/skjerpelser i ny kommunelov ligger det i bestemmelsene at kommunene skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Finansielle måltall

Ved å vedta finansielle måltall (krav ihht § 14-2 pkt c) legges det føringer for økonomiske handlingsregler. Formålet med de finansielle måltallene er at de skal fungere som økonomisk temperaturmåler for raskt å kunne vurdere om kommunen driver innenfor sunne langsiktige rammer. På lang sikt bør kommunen drive innenfor de begrensninger som de vedtatte måltallene gir.

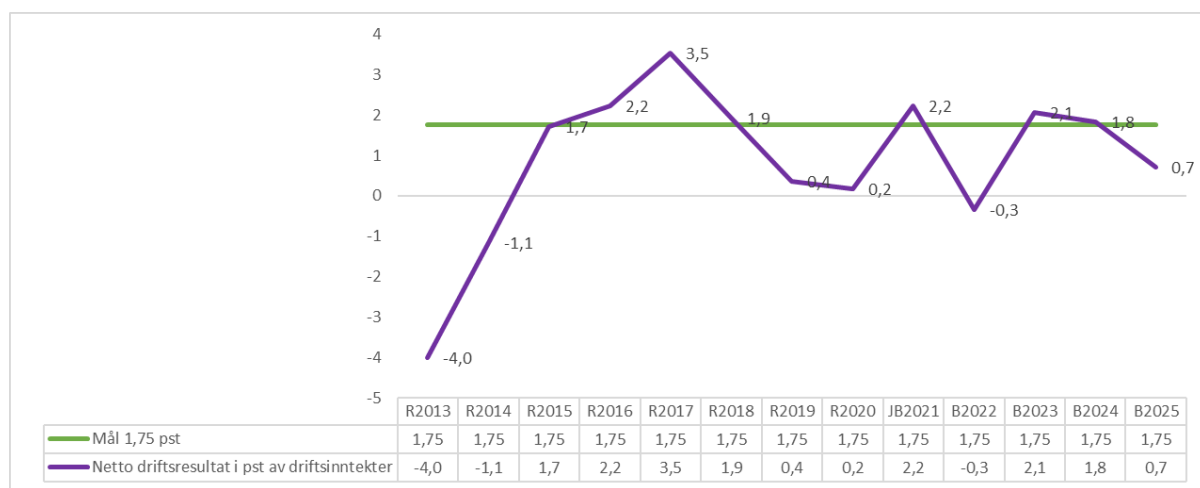
Resultatgrad (netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter)

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for den økonomiske balansen i kommunesektoren. En resultatgrad utover 1,75 pst vil fungere som en ekstra sikkerhet mot uforutsette økte utgifter og redusert inntekter.

Resultatgraden viser kommunens resultat etter at renter og avdrag er betalt, og er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til investeringer og avsetninger. Lav resultatgrad (<1,75 pst) over tid medfører reduserte rammer til drift, evt utsatte investeringer fordi lånebehovet ved investeringer øker.

Grue kommune har hatt gode netto driftsresultater for årene 2015-2018. Dette skyldes i stor grad forhold som at skatteinntekten til kommunesektoren har vært vesentlig bedre enn opprinnelig anslått i statsbudsjettene. For årene 2015 og 2017 bidro også et positivt avvik i tjenesteproduksjonen til gode netto driftsresultater. For årene 2016, 2018 og 2019 hadde kommunen store negative avvik i sin tjenesteproduksjon.

Grue er avhengig av store overføringer fra kommuner med bedre skatteinntekter – gjennom utjevningsordninger i inntektssystemet – for å kunne finansiere den kommunale driften. Dette skyldes at kommunen har vesentlig lavere skatteinntekter per innbygger.



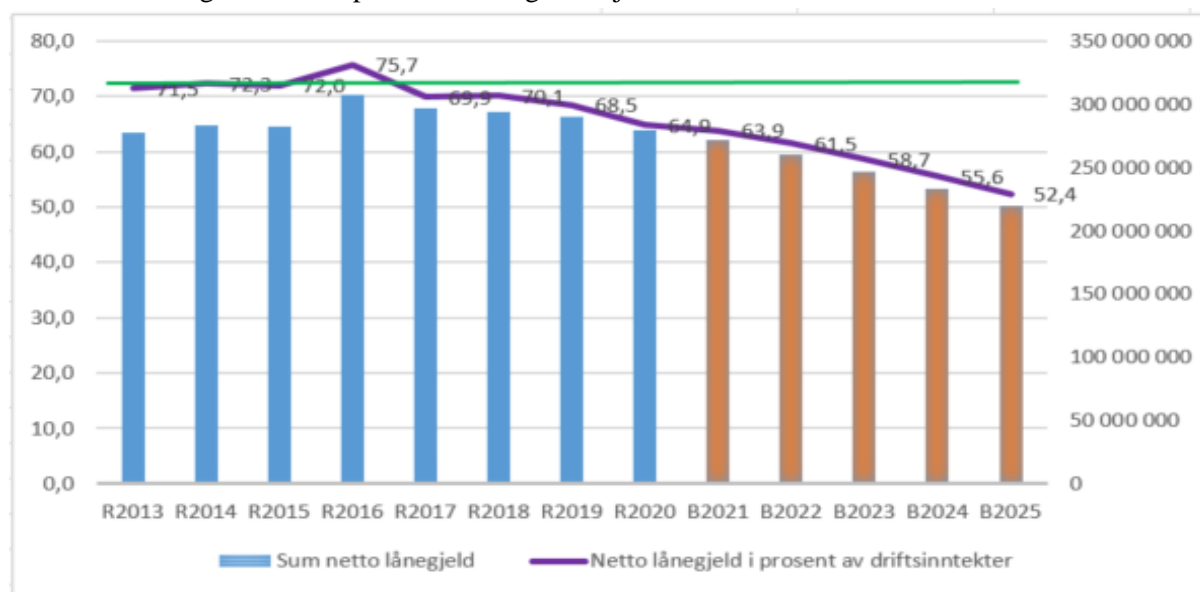
Som grafen viser er netto driftsresultat lavere enn målet i hele perioden 2022-2025, med unntak av 2023. Driftstiltak i økonomiplanperioden har ikke tilstrekkelig effekt som bidrar til å skape et resultat i tråd med målsettingen.

Gjeldsgrad

Det er flere måter å måle kommunens lånegjeld på. I KOSTRAs statistikkbank benyttes indikatoren «netto lånegjeld²». Indikatoren egner seg derfor til sammenligning mot andre kommuner. Måltallet på 72 pst er satt med begrunnelse i kommunens mangel på økonomiske reserver (disposisjonsfond).

Høy lånegjeld betyr at handlingsrommet for å gjennomføre ordinære driftsoppgaver er redusert. En stadig høyere lånegjeld betyr at en større andel av driftsinntektene går med til å betale renter og avdrag på våre lån. Handlingsrommet vil bli ytterligere redusert i perioder med stigende rentenivå.

Generasjonsprinsippet tilsier at investeringer i dag må tilpasses et nivå slik at framtidig nedbetaling ikke blir urimelig belastende på kommende generasjoner.



Grafen viser en moderat/lav lånegjeld i prosent av de totale driftsinntektene. Det er nødvendig med moderat/lav lånegjeld så lenge man ikke oppnår gode nok netto driftsresultater. Utviklingen i gjeldsgraden er ikke reell idet kommunen ikke har investeringsprogram som viser fremtidige investeringsbehov. Dette er et område kommunedirektøren ønsker å se nærmere på.

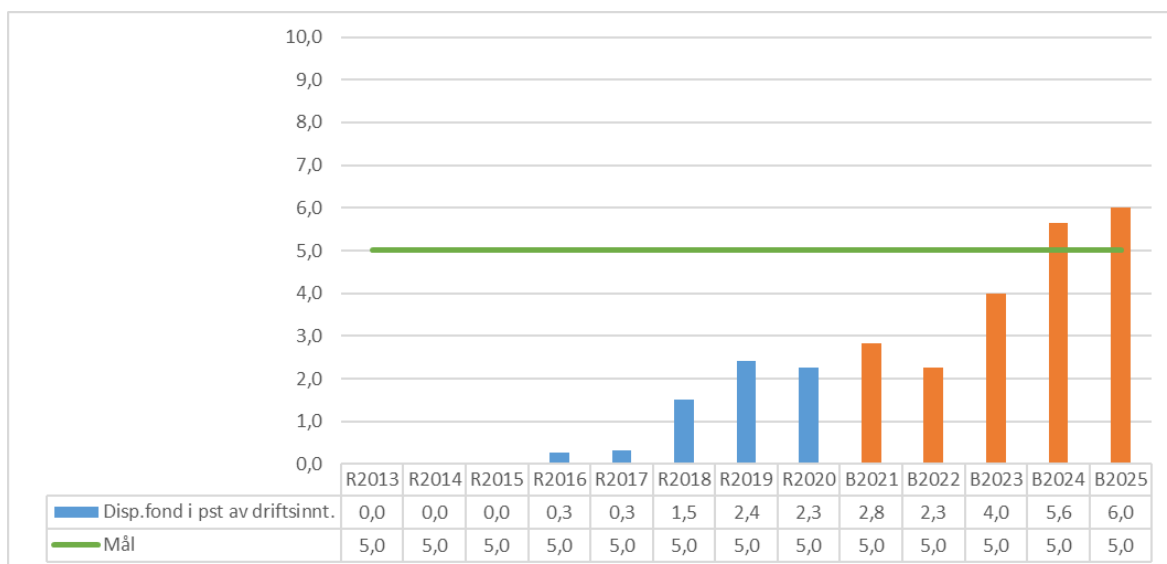
Økonomisk reserve

Måltallet på 5 pst er valgt som en følge av den økonomiske situasjonen. Et disposisjonsfond vil – med fremlagt økonomiplan – kunne være mulig å oppnå i løpet av perioden. Ved inngangen til 2022 anslår vi å ha et disposisjonsfond på rundt 11 millioner kroner. Det er her tatt utgangspunkt i at det enhetene drifter i balanse ved at de kompenseres for ekstra utgifter knyttet til pandemien (ca. 5,5 mill kroner), og det brukes 1,3 mill kroner i 2021 til dekning av fiberutbygging. Resterende 3,4 mill kroner (av en total bevilgning på 4,7 mill kroner) er budsjettert brukt i 2022.

Et disposisjonsfond på 5 pst av driftsinntektene i 2025 vil ha en saldo på nesten 21 mill kroner. Et anslått disposisjonsfond på 6 pst vil utgjøre 25,1 mill kroner.

Ut over økonomiplanperioden bør det vurderes om måltallet skal økes ytterligere til 7,5 pst. Målet er valgt som en «bør»-formulering, fordi det ikke er hensiktsmessig at man i enkelte år skal måtte gjøre store grep i driften for å fylle opp igjen disposisjonsfondet. Fondet kan benyttes til dekning av utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet, samt svikt i inntekter. Måltallet må derfor ses på – og fungere – som en rettesnor over tid.

² Langsiktig gjeld (ekskl. pensjonsforpliktelser) minus ubrukte lånemidler minus totale utlån



3.6 Økonomisk risiko

Inntektssiden til kommunene er basert på usikre størrelser. Veksten i kommunenes skatteinntegning kan variere mye fra det som anslås i dag. De siste årene har dette slått i hovedsak positivt ut for kommunen, noe staten blant annet har forklart at trolig har sammenheng med tilpasninger til økt utbyttebeskatning. Lengre tid tilbake har avvikene vært mindre, og har gått både i positiv og negativ retning.

Inntektsforutsetningene internt i kommunen er ikke på samme måte belastet med disse usikkerhetene. Nå har ikke kommunen store utbytteinntekter som en del vestlandskommuner har fra kraftindustrien. Ekstra inntekter som kommunen tar inn for å bruke til tjenesteproduksjon kommer fra Grue kommuneskoger og eiendomsskatteinntekter.

På utgiftssiden er det usikkerhet knyttet til ulike forhold i driften/tjenesteproduksjonen. Vi har sett en stor utgiftsøkning innen helse- og omsorgssektoren. For å illustrere dette henvises det til rapporten om «økonomianalyse Grue kommune 2020» hvor man ser (etter inflasjonsjustering) at hjemmetjenesteområdet har økt sine nettoutgifter fra 2016 til 2019 med 6 mill kroner. Grue brukte også 14,4 mill kroner mer på dette området enn gjennomsnittet i KOSTRA-gruppe 2.

Et annet område med stor risiko er barnehageområdet. Særlig er kommunen sårbar for endringer i tilskuddsregelverket til private barnehager, samt nedgang i barnetallene. Når barnetallet går ned – og dette berører antallet barn i kommunale barnehager – er det helt avgjørende at bemanningen tilpasses tilsvarende. I motsatt fall vil dette betydelig høyere utgifter som tilskudd til private barnehager. Flyktningeområdet er også et område som er forbundet med risiko. Anmodningsvedtakene er betydelig lavere nå enn for bare et par år siden. Det bosettes ikke lengre flyktninger i kommunen. Dette innebærer betydelig fall i inntekter fra integreringstilskudd og tilskudd til norsk og samfunnskunnskap. Dette betyr at kommunen må ta ned kostnadene til drift på disse område – noe som også er gjort gjennom foreslåtte innsparingstiltak.

Kommunen har en stor eiendomsmasse som krever mye ressurser til drift og vedlikehold. Slik sett vil endringer i energiprisene være en ytterligere risiko.

Som følge av at kommuneøkonomien er under et stort press, både på grunn av behov for tjenester og at inntektsutviklingen er fallende, gjør denne situasjonen det ekstra krevende å bygge opp en sunn kommuneøkonomi. Det må utøves både sunn fornuft og tålmodighet med tanke på dette. Med en sårbar økonomisk buffer må denne forvaltes på klok måte fremover. For kommunedirektøren er det viktig å holde fast ved de finansielle måltallene som er vedtatt for denne økonomiplanperioden. Disse må fungere som aktive økonomiske handlingsregler i tiden fremover.

3.7 Omstillingsnivå, budsjettert resultat og tiltak

Som en del av kommunens fokus på langsiktig økonomiforvaltning er kommunestyret forelagt en sak om omstillingsmål (KS-069/20) som bygger på rapporten «Økonomianalyse Grue kommune 2020». Kommunens økonomiske sparemål er i løpet av økonomiplanperioden 2021-2024 satt til 17 millioner kroner. Utfordringer knyttet til korona-pandemien er holdt utenfor disse beregningene, og anses slik at dette regnskapet går i balanse.

Bakgrunnen for sparemålet er å skape et handlingsrom som gir kommunen muligheter til å gjennomføre framtidsrettede endringer. Rent konkret betyr et handlingsrom at driftsnivået er slik at det gir rom for avsetninger. Kommunen må også ha en viss avsetning til reserver for at en i fremtiden skal ha en økonomi som tåler uforutsette hendelser, nye ressurskrevende brukere, framtidig vedlikehold og usikkerhet ifht rentenivå, befolkningsutvikling mv.

Investeringsnivå og gjeldsgrad

Menon Economics og Telemarksforskning har i samarbeid på oppdrag fra KS (Kommunenes Sentralforbund) utviklet et økonomistyringsverktøy for norske kommuner. Målsettingen med prosjektet er at norske kommuner skal få et individualisert hjelpemiddel til å sette langsiktige bærekraftige minimumsnivåer på de økonomiske nøkkeltallene. Av et utvalg kommuner varierer måltallet for gjeldsgrad mellom 50 og 90 prosent av brutto driftsinntekter. Enkelte kommuner benytter hele låneporteføljen som grunnlag for beregning av gjeldsgrad mens andre benytter gjeld for «ikke-selvfinsierte» investeringer. En tredje måte og den mest benyttede måten å måle gjeldsgrad (netto lånegjeld) på er langsiktig gjeld (eksklusiv pensjonsforpliktelse) minus ubrukte lånemidler og totale utlån i prosent av brutto driftsinntekter. Måltall og fremvist utvikling gjelder for kommunekassetall (ikke konserntall).

Noe av utfordringen med å vise utvikling av gjeldsgraden i økonomiplanperioden skyldes måten kommunen håndterer sine investeringsplaner. Disse planene er for det meste kortsiktige og gjelder gjerne for ett, eller gjerne maksimum to år. De to siste årene av økonomiplanperioden viser som oftest 0 kroner i planlagte investeringer (med unntak av egenkapitalinnskuddet til KLP). Trendkurven – siste to årene av økonomiplanperioden - vil sannsynligvis gi et for optimistisk bilde av en forventet utvikling.

Forutsetningene som er lagt til grunn for framskrivning av lånegjeldsutviklingen bygger på nye låneopptak på 5,6 millioner kroner i 2021, og 13 millioner kroner i 2022. Det vil da i 2021 bli brukt nærmere 7,8 millioner kroner i ubrukte lånemidler, hvor det er korrigeret for dette i videre framskrivning av netto lånegjeld. Det er forutsatt 2019-nivå for utlån i hele økonomiplanperioden.

Sunn kommuneøkonomi innebærer at gjelden ikke bør overstige 50 pst av de totale driftsinntektene (kommunekassetall). I det overordnede styringskortet har man lagt en foreløpig ambisjon om gjeldsgrad lavere enn 72 pst (jfr definisjon netto lånegjeld s. 36).

3.8 Betalingssetser og gebyrer

Se vedlagt gebyrregulativ.

3.9 Interkommunale samarbeid

Tabellen nedenfor viser endringer i økonomiske rammer for interkommunale samarbeid fra 2020 til 2022:

Selskap	Forslag fra				Kommentarer
	Budsjett 2020	Budsjett 2021	samarbeidet	Budsjett 2022	
Glåmdal brannvesen IKS	4 275 000	5 543 054	6 152 000	6 152 000	
Konsek øst IKS	952 000	973 750	998 000	998 000	
Glåmdal sekretariat IKS (kontrollutvalg/sekretariatet)	246 000	314 000			
Glåmdal interkommunale vann- og avløpssekselskap IKS (GIVAS)	0	0			Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør Renovasjon IKS (SOR)	0	0			Ingen overføring, finansieres med gebyrer
Solør barnevernstjeneste	12 807 000	11 670 000			
Glåmdal krisesenter IKS	657 000	657 000	640 000	640 000	
Incestsenter Hamar	25 000	25 000			
Glåmdal interkommunale legevakt	1 778 000		1 916 000	1 916 000	
IKØ - Interkommunal ø-hjelp					Avtalen sies opp med virkning fra 01.07.2020
Grue og Åsnes PPT					Kun betaling for faktiske tjenester
Hedmark IKT (HIKT)					
IKA Opplandene (Interkommunalt arkiv)	145 000				
Regionalt innkjøp i Glåmdal (RIIK)	119 000				

4 KOMMUNESTYRETS VEDTAK

Kommunedirektørens forslag, 01.11.2021:

A – FINANSIELLE MÅLTALL

Finansielle måltall for Grue kommune i økonomiplanperioden fastsettes som følger:

1. Planlagt avsetning: 1,75 % av netto driftsresultat
2. Disposisjonsfond: 5 % av brutto driftsinntekter
3. Gjeldsgrad: 72 % av brutto driftsinntekter

Ved pågående omstillingstiltak kan måltallene avvikes for enkelte budsjettår, forutsatt at det foreligger en plan om måloppnåelse i løpet av den kommende økonomiplanperioden. Måltallene innarbeides i styringsdokumenter og reglementer.

B – AVGIFTER, GEBYRER OG SKATTER

1. Gebyrregulativ 2022 vedtas.
2. Eiendomsskatt vedtas med hjemmel i eiendomsskatteloven som følger:
 - a. Det skrives ut eiendomsskatt for fast eiendom i hele kommunen (§ 2 og § 3a)
 - b. Det skrives videre ut skattegrunnlag på et særskilt skattegrunnlag for tidligere verk og bruk, redusert med fire syvendedeler i 2022 (overgangsregler til §§ 3 og 4 første ledd).
 - c. Den generelle skattesatsen som skal gjelde for de skattepliktige eiendommene settes til 7 ‰ (§13). For boliger og fritidseiendommer settes satsen til 4 ‰.
 - d. Skattesatsen for det særskilte skattegrunnlaget fra tidligere verk og bruk er 5 ‰.
 - e. Det gjennomføres en kontorjustering/økning med 10 % av tidligere fastsatt takst for alle eiendommer med kommunal takst (§ 8 A-4).
 - f. For utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes skatteetatens formues grunnlag (esktl. § 8 C-1).
 - g. Eiendomsskatten betales i to like terminer med forfall 20.05. og 20.11 (esktl. § 25).
 - h. Tidligere vedtatte skattevedtekter benyttes i forbindelse med utskrivning av skatt.

C – INVESTERINGER OG LÅN

1. Investeringer for 2022-2025 vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-5, med samlet ramme kr. 16,336 mill. kr.
2. Investeringer i 2022 finansieres bl.a. gjennom bruk av lån på 6,255 mill kr. Hvorav 5,8 mill kr. er nye låneopptak som kommunedirektør gis fullmakt til å ta opp. Kr. 0,455 er ubrukte lånemidler til investeringer i 2022 som tidligere er tatt opp.
3. Kommunedirektør gis fullmakt til å ved behov ta opp likviditetslån/trekkrettighet inntil kr. 40 millioner.
4. Kommunedirektør gis fullmakt til å ta opp inntil kr. 12 millioner for å kunne tilby startlån, og administrere viderelån av disse midlene.
5. Kommunedirektør gis fullmakt til å inngå operasjonelle leasingavtaler på vegne av kommunen, innenfor vedtatt driftsbudsjett.
6. Det skal bygges ny brannstasjon i Grue. Denne skal tilfredsstillende nødvendige krav til samfunnssikkerhet og arbeidsmiljø. Det er ønskelig å bygge i tre, men det skal utredes ulike alternativer med budsjettkalkyler, før det fattes endelig politisk avgjørelse om valg av byggematerialer. I prosjekteringen skal det utarbeides en opsjon med mulighet for utbygging av ambulansestasjon eller annen løsning for styrking av prehospitalt tilbud.

D – DRIFT

1. Driftsbudsjett vedtas iht. budsjett- og regnskapsforskriftens § 5-4.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å gjøre omdisponeringer innenfor det enkelte rammeområde.
3. Kommunedirektøren gis fullmakt til å disponere tilskudd og refusjoner utover det som er budsjettert, til det tiltenkte formål.
4. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta budsjettreguleringer for å;
 - a) Fordele pensjonskostnader og håndtere justeringer knyttet til midler i premiefond.
 - b) Fordele avsatt lønnsreserve.
5. Det framlegges egen sak om kommuneskogen som skal inneholde vurdering av organisering, skogbruksplanen og bygningsmasse.
6. Igangsatt prosjekt for heltidskultur videreføres.

E – HANDLINGSDEL

1. «Kommuneplanens handlingsdel for 2022-2025» med budsjett og økonomiplan oppdateres av kommunedirektøren i tråd med øvrige vedtakspunkter og vedtas i sin helhet.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å selge inntil 2 kommunale eiendomstomter vederlagsfritt i forbindelse med markedsføring av Grue som en god bokommune. Det skal utformes avtale med tidsfrister for bygging, og bestemmelser om tilbakeføring til kommunen om disse ikke overholdes. I tillegg kan aktuelle tilflyttere gis mulighet til å prøve-bo i hus eller leiligheter som er til salgs eller leie i Grue kommune.

